

TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Extracto de la Sentencia N° 00889-2017-PA/TC traducido al idioma quechua

TRIBUNAL CONSTITUCIONALMI NISHKAA

(Sentenciapita Iextractu)

Lima Markachaw huk qanchis hunaq abril killa, ish kay waranqa huk puwaa wata, llapan tribunal constitucional nishqam, integrantinkunawan taytaa magistradunkunawan; Blume Fortini, Miranda Canales, Ramos Nuñez; Ledesma Narvaez, Espinosa – Saldaña Barrera y Ferrero Costa; Sardon de Taboadaqaa hapallam vutumwanmi, prununciashkanmi kay sentensiata:

Doña Maria Antonia Diaz Caceres de Tinoco qichwa rimaq warmi amparu demandata churarqan carhuaz mucipalidadapa contrariun. Tsaychaw mañakun rantikita siginanpaq imaynaw ruranqannawlla, ambulantinaw kikin patsallachaw rantikunqannaw, huk waranqa isqun pachak puwaa chunka huqta watapita patsay. Tsaymi munan mana exigiyaananta acuerdunkunata cumprumisu kartachaw firmankanta huk huqta hunaq abril killa, ish kay waranqa chunka chusku watapita, tsaychaw nishkanta manam musyantsu, payqa manam kastillanu shimita kaayintsu, parlantsu, ni qillqantsu.

Tribunal Constitucional nin Carhuaz concejuta kihashqan kallichaw ambulanti rantikuqkunapaq ordennin rurashqa, mana kullashqatsu ni rikashqatsu, tsay warmi tuna markachaw yachanqanta, ni qichwa shimillachaw rimaqanta. Tsaychaw runakuna qichwallapan rimakuyan, tsayraykur payqaa manam kayirqantsu ni kayintsu ordeninkunata, lineamientunkunata, tsay panqa kastillanullachaw qillqakashqa kaptin. Tsaynumi qichwa rimaq runakunapa derechunkunata kamuntsu, chaskintsu, sinuqa qunqan y chaskita munantsu libri uryakuyaananta, kikinkunapa shiminchaw rimayta pii awtoridawanpis, niykur llapan llaqtakunachaw, markakunachaw qichwa shimillachaw rimaqkunata, kikinkunapa shiminchawmi imaykatapis rurayanman. Sitsun huk markachaw runakuna qichwallacw rimayan, tsaypinqa qichwa shimin oficial tsay markachaw. Tsayraykurmi, allitanaw chaskiyan kay demandata qichwa rimaq warmi churanqanta.

TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Tribunalpa yuyaynichaw, qichwa rimaq warmipa derechun kan kikinpa qichwa shiminchaw demandata kullananpaq mayqan awturidakunapis, tsayqa Constitucion ninqannawllam. Tsayta mana rurarqa discriminacionmi, kanman kastillanuta mana rimarqa kay shimichaw manam perjudikashwantsu qichwa rimaq runakunata may markachawpis qichwa rimakanqanchaw.

Demandanti warmi Carhuazchaw yachan, tsay markachaw qichwallatan allaapa rimayan. Tsayraykurmi Carhuaz Municipalidata ordernan imaykatapis rurayaanapaq qichwachaw demandanti musyananpaq imaykatapis kikinpa qichwa shiminchaw. Tsaynawlla paganapaq llapan procesupa chaninta.

Manam Carhuazllachawtsu qichwata allaapa rimayan, tsayraykur declarakan llapan estadu imakunatapis inconstitucionalnaw, mana vigencia kaptin peruanukunapa derechunkuna Estadu comunikanman tuna shimikunachaw llapan markakunachaw tsay shimita atska rimakaptin. Tsaynawmi nin Articulo chusqu chunca puwaqchaw Peruupa constitucioninchaw, Shimikunapa leynin, reglamentun, niykurpis Tuna shimikunapa politican, oral tradición, niykur interculturalidad.

Ushanapaq, kay ninqankunapita Tribunal constitucional nin, allim tuna simintsikkunata valorashun, tsaykunapitam historiantsikpis, imay ruraynintsikkunapis, yachaynintsikunapis shamun, kanan hunaqkunakama kawayan tukuy astka runakunachaw llapan Peru suyuchaw. Tsayraykurna, chaarintsiknam ishkay pachak Peruupa independenciapa celebración ninman, tsaymi allaapa waanantsik llapan institución publikakuna, nikurmi llapan runakuna ashishwan hukllayllanaw kanapaq atska kallpayuq ishkay chunka huk siglu imaykatapis kananno churamanqantsiknaw. Haymi allapa necesariu yapantsik runasimita parlananantsikta articulo chusqu chunqa puwaqchaw constituciunnintsik naykannaw llapan institucion publikakunachaw tsaynu kaptinqa allim aywashun llapan peruanukuna maquillapa tsarishka estaduntsikwan.

Yapashun, Sardon Taboada magistradu manam acuerdutsu kaykan acuerdukunawan, yupaykuna pitsqa, huqta , qanchis niykur puwaq mayuria sentenciachaw, payka ninmi

TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

imanirshi kay watakunachaw amparu procesukunawan imayqa playtutapis allitsayta munallan, tsay demandakunataka tribunalnintsik rikanmantsu.

Tsay amparu demandakunawan manan urdinkunata kullamantsu astka nunakunata may markapitapis , gestion publikataqa ni huk plasuta churallanmantsu, tribunal constitucionalnintsikta imaraykurmi kuentata kullanman , manam haypaq liy kanrantsu.

Haymi manam allitsu, huk pitsqa mayo qilla, ishkay waranqa huk puwaq wata, tribunal constitucionalnintsik kapum chunka waranqa kima pachaq pitsqa ishkay casukuna rikaypakran, haypitaqa tribunalnintsik allapa presisaq casukunallata rikanman.

Tsayraykurmi hitanmi FUNDADA, kanampa, tsaymi si ama imakunatapis inconstitucionalmi kananpaktsu.